

WOORD, KLANK & BEELD

CD KLASSIEK

Eerbetoon aan Bach
Robert Schumann

Andreas Staier is een naam met klank. Heel bekend werd hij in de jaren 1980 als klavecijnist bij het geroemde Musica Antiqua Köln, waarna hij zich vooral ging toeleggen op uitvoeringen van het vroegklassieke repertoire op pianoforte. Dat leidde vanzelf tot nieuwe solistische optredens met de beste orkesten als Concerto Köln, Freiburg Barockorchester, Akademie für Alte Musik Berlin of het Orchestre du Champs-Élysées Paris. Geen wonder dat de man een paar jaar geleden al de roemrijke *Preis der deutschen Schallplattenkritik* mocht ontvangen. Wij twijfelen niet, hij is echt de peetvader van de pianoforte-uitvoeringen.

Groot is onze vreugde, wanneer we zijn prachtig Schumannalbum in de cd-speler stoppen. Want Staier's cd is niet enkel een prachtige hommage over Schumann heen aan Bach, het is in alle opzichten een ideaal hebbeding. Met een schitterend kajfte en een

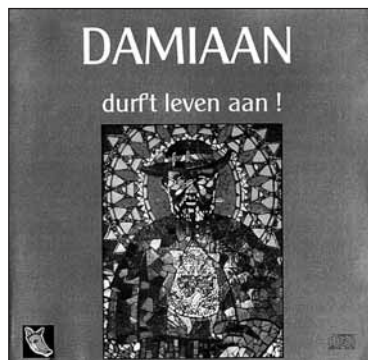
bijzonder onderhoudend tekstboekje. En vooral is er de ongemeen mooie en interessante vertolking op een originele Erardpiano uit 1837. Schumann zelf gaf zijn vrouw in 1853 een Klemspiano die naar model, mechaniek en vorm dicht aansluit bij de Erard.

Het programma, waarvan Staier de Europese primeur voorbehield aan het Brussels conservatorium, is niet min. Staier speelt 41 korte stukjes en slaagt erin nooit te vervelen, maar elke keer weer een andere atmosfeer op te roepen. Het begint met een achttal *Clavierstücke für die Jugend*, dan volgen *Scherzo, Gigue, Romanze und Fughette opus 32* en drie deeltjes uit *Sieben clavierstücke in Fughettenform opus 126* terwijl de vier overige geplaatst worden na de *Waldscenen opus 82*. Het geheel wordt afgesloten met de *Kinderscenen opus 15*.

Uiteraard klinken de *Waldscenen* en de *Kinderscenen* vertrouwd. Deze stukken zijn immers zowat de boegbeelden van de romantische natuurbeleving en wereldervaring. Maar het ander materiaal is minstens zo mooi, zeker als men attent is voor de fijnzinnige verwijzingen naar Bach die Schumann hier en daar dropt. Bach herkennen in wat Schumann in de negentiende eeuw schreef, je moet het maar doen. Niet voor niets stelt de cd-hoes terecht dat voor Schumann Bach de 'oervader' was bij wie hij steeds terecht kon voor inspiratie. (JC)

Robert Schumann, A Tribute to Bach on Piano Erard, door Andreas Staier (pianoforte), harmonia mundi, HMC 901989, 19,95 euro.

CD LITURGIE

Damiaan bezongen
Theo Mertens

Nu Damiaan ook officieel heilig is, brengt Theo Mertens een cd uit met tien Damiaanliederen. Deze werden al in 1993 geschreven, ter gelegenheid van de zaligverklaring. Nu, ter ere van Damiaans heiligverklaring, is er ook de cd.

Bij het eerste nummer wagen we met Damiaan de oversteek naar Kalawao, „als een harde, noeste werker, en een landman van bij ons, werd hij dokter, metser, boer en timmerman”, en bij dit alles vertrouwde hij op de hulp die God hem bood.

Niet in alle liederen wordt Damiaan vernoemd, wel klinkt zijn overtuiging en drijfveer door. De

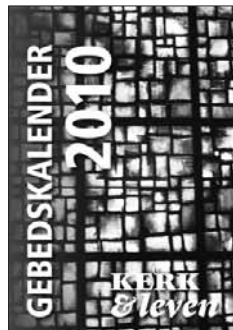
titel van dit schijfje is ook duidelijk: *Durf't leven aan*. Iets waar Jozef De Veuster niet zo veel moeite mee had, als had hij ook wel af en toe nood aan een uitlaatklep. Dan nam hij de pen en schreef een brief. „Open je ogen voor de smart van hen die gaan door trieste tijden, die in het duister zijn gestrand.” Dat deed ook pater Damiaan.

Alle teksten zijn in het Nederlands en kunnen doorheen het jaar worden gebruikt. Ze zijn niet bij de cd gevoegd, maar kunnen samen met de partituren, zelfs met vermelding van gitaarakkoorden, van het internet worden geplukt via de website www.erb.be. Zo zijn ze beslist bruikbaar in vieringen voor jong en oud.

Op 1 november werden ook enkele van deze liederen gezongen in de Allerheiligenviering uitgezonden in Eurovisie vanuit de parochie Sainte-Alix in Sint-Pieters-Woluwe. Meteen stond deze viering een beetje in het teken van de heilige Damiaan en vierden de picpussen mee. (TH)

Theo Mertens, Damiaan. Durf 't leven aan. Un message de vie, ERB 0904, 17 euro. Deze cd is ook te verkrijgen in de liturgische centra.

KALENDER MET GEBEDEN

Gebedskalender 2010
Kerk&leven

De gebedskalender van *Kerk & Leven* is stilaan een vaste waarde geworden voor de abonnee, maar is beslist ook voor niet-abonnees een hulpmiddel bij het

bidden. Alweer vindt u in deze scheurkalender voor elke dag een gebed, speciaal geschreven voor deze bundeling of gekozen uit de rijke traditie van onze Kerk.

Natuurlijk volgt de bundeling het kerkelijke jaar en kunt u geregeld rekenen op de band met de patroonheilige of met de tijd door het jaar. Speciaal voor dit jaar kroop Manu Verhulst wat vaker in de pen en kunnen we u zijn woorden aanreiken, als we niet altijd zelf de woorden vinden om ons tot God te richten. Manu's gebeden worden aangevuld met gebeden van beroemde heiligen en voorbeeldige gelovigen, maar evenzeer van minder bekende godzoekers.

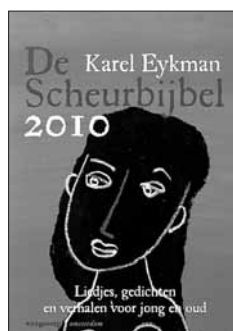
Voor het eerst is ook de heilige Damiaan opgenomen. Op 10 mei viert de wereldkerk zijn feestdag en in deze kalender vindt u voor

die dag het gebed dat kardinaal Danneels speciaal schreef voor Damiaans heiligverklaring. Nog in de meimaand vindt u natuurlijk heel wat Mariagebeden.

Op 6 december is er natuurlijk een dankgebed voor de heilige Nicolaas waarin we oproepen worden tot 'hulpsinterklazen' „die zijn voorbeeld van liefde volgen”. En op het einde van die laatste maand laat Manu Verhulst het ene jaar het andere even aanraken als „een streepje tijd als een einder tussen hemel en aarde”. (TH)

Gebedskalender 2010 van 'Kerk & Leven', Halewijn, Antwerpen, 2009, 15 euro (verzending inbegrepen, indien besteld bij uitgeverij Halewijn, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen), ISBN 978 90 8528 133 7.

BIJBELKALENDER

Scheurbijbel 2010
Karel Eyckman

Nog een scheurkalender, deze *Scheurbijbel*. Elke dag krijgt u een Bijbelcitaat aangereikt, op kerkelijke hoogdagen zelfs twee. Op de achterzijde van elke dag vindt u liederen, gedichten en verhalen van de hand van Karel

Eyckman, iemand met een jarenlange ervaring in het schrijven over de Bijbel voor jong en oud. Voor deze bundeling brouwde hij een aantal nieuwe dingen, die worden aangevuld met „het beste uit zijn oeuvre”. Ons is het niet duidelijk welke nieuw zijn en welke opnieuw werden opgevist, maar dat mag de pret beslist niet bederven.

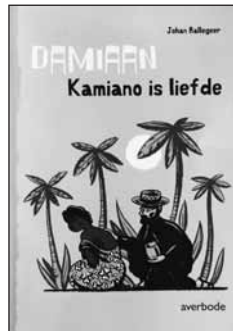
Op een velletje past echter nooit een lang verhaal, en dus gebeurt het wel eens dat de volgende dag het verhaal wordt vervolgd. Zo wordt het openingsverhaal van Saulus uitgesmeerd over twee dagen, en als Bijbelcitaat wordt geciteerd uit de Handelingen over de ommekeer in het leven van Saulus. Paulus komt trouwens vaak aan bod in deze bundeling. De Bijbelcitataten worden geput zowel uit het Oude als het Nieuwe Testament. En de Bijbelboeken worden samengehouden. Volgt er

een reeks uit een boek, dan wordt dit met een tekening aangekondigd onder de datum. Deze tekening blijft de hele reeks in het klein aangeduid op elk kalenderblad.

Soms is de rode draad iets anders, zoals bijvoorbeeld *Gelijkenissen* of gewoon de figuur van Jezus, en ook dan blijft een tekening de leidraad. Zo volgt Eyckman in januari de Bergrede, waarna het onzevader aan de beurt is. Gedurende de advent, en ook de tijd ervoor, krijgen de profeten hun deel tot Kerstmis. Het jaar doet ons uitgeleide met een wat langer verhaal over drie kleine wijzen. Variatie genoeg om je elke dag door de Bijbel te laten inspireren. (TH)

Karel Eyckman, De scheurbijbel 2010, Van Gennep, Amsterdam, 2009, 14,95 euro, ISBN 978 90 5515 101 1.

BOEK DAMIAAN

Er is geen einde
Johan Ballegeer

Dat de heiligverklaring van Onze Grootste Belg menig auteur en uitgever aanzet dat onderwerp aan te snijden, verbaast ons niet. Dit boek heeft ons echter wel verbaasd, in de goede zin van het woord welteverstaan. Om Damiaan te typeren wordt allereerst de protestantse dominee Hyde geciteerd: „Een vuile en ruwe vent, bovendien koppig en kwezelachtig.” Als laatste in de rij Mahatma Gandhi: „De wereld van de staatslieden en de journalisten kan zich maar op zeer weinig helden beroemen die met pater Damiaan vergeleken kunnen worden.”

Daarna begint, verdeeld in drie

delen, een menselijk, vaak ontroerend verhaal over Jefke, geboren in 1840 in Ninde en een van de deugnieten van Tremelo destijds. Zijn schooltijd wordt in geuren en kleuren beschreven: zijn eerste nieuwjaarsbrief, zijn schoolvriendinnetje-eerste liefde Sofietje, zwemmen in de Laak, de strijd tussen de jeugd van Werchter en die van Tremelo.

Deel twee begint bij Tremelo kermis. Jef De Veuster is dan een jaar of achttien en Sofie heeft nog altijd een oogje op hem. Toch knaagt zijn roeping, en hij worstelt ermee. Hier begint het verhaal van Damiaan, zeer menselijk geschreven en daardoor ook zeer beklievend. We ontdekken meer en meer dat Jozef De Veuster een doordrijver is, maar toch ook te rade gaat bij anderen. Zijn oudere broer August, die inmiddels pater Pamfiel is geworden, luistert naar hem, maar ook hij twijfelt of Jef wel een goede pater zou worden. Zijn ouders zien alweer een van hun kinderen naar het klooster trekken. Vier van de acht kozen voor het kloosterleven.

Het derde en laatste deel begint met de aankomst in Honolulu en het andere leven dat er begint. „Het leek wel een nieuw Babel. Nooit had Damiaan zo veel mensenrassen door elkaar zien krielen, nooit zo veel doordringende

geuren opgesnoven, nooit zo veel talen tegelijk horen spreken...”

Damiaans doorzettingsvermogen wint, maar altijd is de andere en de Andere het motief. Elk leven is het waard geleefd te worden blijft zijn drijfveer. Kamiano, want zo noemen ze hem in Hawaï, blijft consequent kiezen voor de verbannen melaatsen op Molokai. En wat deed hij daar? Tuinieren, zingen, graven delven, timmeren, lesgeven, metselen, smeden, paardrijden, zieken verzorgen, koeien melken. En nog zoveel meer, somt Damiaan zelf op aan Ira Barnes Dutton, ook wel broeder Jozef genoemd, die op het einde van Damiaans leven hem komt helpen.

De auteur slaagt erin het verhaal van Damiaan als mens te brengen en toont hoe je tot bijna alles in staat bent, zelfs met je kleine kantjes, als liefde de drijfveer is. Zodat hij besluit: „Er is geen EENDE. Omdat er geen einde komt aan de Liefde.” (TH)

Johan Ballegeer, Damiaan. Kamiano is liefde, Averbode, Averbode, 2009, 192 blz., 12,95 euro, ISBN 978 90 317 2620 2.